

مدیر مرخص
الهامی صفا

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلنده دائره اجتهاد
Adresse: Idjtihad Constantinople

نومرو ۶۳ — ۲۵ نیسان ۱۳۲۹

اجتهاد

آبونه

سنة ك آلى آلى
توركيا ايجين ۴۰ غروش ۲۵ غروش
ممالك اجنبیه ايجين ۱۰ فرانك ۶ فرانك

نوسرى ۵۰ ياره

دورديجى سنه

حریت فكريه يه خادم ، پنجه سنه كونلرى چيقار ، اقتصادى ، اجتماعى ، ادبى مجموعه

قاديئلر

جلال نوري بك برادر منك « قاديئلر » عنوانلى مهم و تجميد
پروران كتابى « مطبعه اجتهاد » ده طبع اولونيور . مملكتمزده
جدى واعتدال پروران برانقلاب افكار ومشواره باعث اوله جق
اولان بوجلك مباحث مهمه سى شونلردر :

تاريخده و ملل مختلفه ده قادين . — عموميتى اعتباريله
قادين مسئله سى . — اوروپاده قادين ونسايون مسلكى . —
اسلاميت وقادين ، تستر واحتجاب . — اسكى رك قاديئلرى . —
قاديئلرك تربيه سى و وظائف تربويه سى مسئله سى . — مسلمانلوقده
قادينك وضعيت حقوقيه سى . — ترك عائله سى . — تعدد
زوجات واستفراش . — قادين جمعيت . — قادين واقتصاد . —
ترك قادينى وترديات روحيه ، بدنيه ، تربويه . — حال حاضر ك
احتياجاته عدم موافقتى . — طلاق . — قادينك عالم مدنيتده كى
رولى . — بزمله اوروپا نك مقاييسه سى . — ترديات اخلاقه
حاضره . — اوروپا تربيه سى . — عموميتى اعتباريله قادين
مسئله سنك استقبالى وآتيده قاديئلر . — چاره خلاص واستخلاص . —
نشاناتقى ، نكاح ، كوروجى ، زفاف ، معاشرت ، عائله تشكيلاتى ،
ماده ومنه وسويه اعتباريله كفو ، عدم معاشرت اسبابى .
بومهم اثر ك مقدمه سى . بوكون ، « اجتهاد » قارنلرينه
تقديم ايله افتخار ايدر ز .

..

كشيف براستبداد وبونك برنتيجه ضروريه سى اولان
عميق برجهالت برقاچ عصر دن برى كرك اسلام عالمى ،

كرك ترك عالمى فوق العاده مشكل بروضيت سياسيه
واجتماعيه ده بولندير بور . اسلامك اساسات جيده سندن
تباعد ، حریت فكريه يي سلب ، اجتهادانى منع بزى جدا
آجينه جق بر حاله كيتير مشدر . دماغز عادت « آتروفيه »
اولمش ، معادلات علميه ايله اوغراشاماز درجه ده اويو
شمشدر . مزاجز ، طبيعتمز ، اخلاقز ، ذوقز بوندن
پاك زياده متأثر اوله رق بزى ، جدالكه مدنيتده ، عادت
بر رسم موقعه تنزيل ايتمشدر . مسلمانلر ، تركر كندى
خطيائى ، سوائق اندراسمى كورده ميه جك راده ده
سونمشز . كذلك بو استبداد تنقيد ومؤاخذه يه ده شدتله
وطبيعيله مانع اولمش ، تقرر ايدن مناسبتر عرقلر وبديعتلر
حقنده نه سويلنير سه در حال ، اومنحوس قيجيله مؤاخذك
ديلى كشمشدر . بو بحث ايتديكم ظلم وبديداد غاليه وتيقو
براهه زمانينده كى اعتسافدن پك ده فرقلى دكلدر . فقط ،
چوق شكر ، برايكى سنه دن برى بر انتباه كور يور ز .
« تاريخ تدنيات عثمانيه » عنوانلى جلدنده موضوع بحث
ايتديكم مسئله لردن بوندن بش سنه اول برين ميدانه
قويسه ايدم ، عادت رجم ايتديلير دم . دولتمز بر دولت ابد
مدت ، حكومتز يدى قرال ك ولى نعمتى ايكن تدنيات دن
نصل بخت ايتديلير ؛ اسكى حكمدار لر مز ، رجالز ، علمامز ،
طريقتلر مز نصل تنقيد ايتديلير ؛ قادين مسئله سى موقع
مؤاخذه يه قونه بيلير مى ؟ بونلر ، هيچ شه سز ، اسكيدن
قورجالنه مازدى . دكل دور مطلقيت ك صوكرنده ، بالنسبه

حریت مطبوعاتك رعایت كوردیكی عبدالعزیز دورنده بیله ملت بوکبی مباحثاته طایانامازدی .

تاریخك انتشارندن يك آز حكره بالقان محاربهسی سرزده ظهوراولدی . «مقدرات تاریخیه» عنوانیه کتابه مطول برذیل علاوهسی لازم کلدی . بونده دهاییلری به کیدرك علل وامراض ملیه منری ، قادین وغانله مسئلهسی دهاییلری بربحریت فکریه ایله شرح ایتدم . مظهرتحقیق اولوق شویله طورسون هرطرفدن تقدیرلره ، تحسینلره نائل اولدم .

ایشته بوانتباه وتیقظه کوه نهرک بوکون محترم قارئلر مرکز وخصوصیه کندیلرندن اسلامك استخلاصی ایچون يك بیوک ایشلر بکلدیكمز علمای کرامتلك پیش نظر مؤاخذه لرینه دهاییلجه ، دهاییل نازک ، دهاییل اعوجاجلی قادین مسئلهسی وضع ایدیوروز .

قادین مسئلهسی ! عالم اسلام ، شو بولندیغمز دقبقهده ، مظهر فیض تیقظ اولسه ایدی بوندن بحث ایدیله ییلیری ایدی ؟ فقط ، شکرلر اولسون ، بوکونکی مسلمانلر و ترکرلر کچن قرنك مسلمانلری و ترکرلری دکلدیر . اسلامتله قطعاً علاقهسی اولیان مطلقیت واسارت فکریه نك الفاسیله بر عمومی جریان حاصل اولدی .

اسلامك ایلک دوره انتشارنده هر درلو مسائل کمال سربستی ایله موضوع محاضره اوله ییلیدی . شمندی ، ایشته ، آکا یقین بر دوره بی ادراك ایدیوروز .

اوت ! بو جلد مزده صوك درجه خلوص نیت ، صوك درجه سربستی فکری ایله ملت اسلامیه نك نصف مؤننه تعلق ایدن مسائلک عمومندن بحث ایله اساسات اسلامیه رجوع ایده جکمز . اسلامك محض نعمت اولان قواعد مساعده کارانه سندن ، رخصتلرندن کوستریدی سولتلرندن استفاده ایله ملت اسلامیه لک موافق بر صورتده قادین مسئلهسی حله چالیشه جغز . دیدیکمز کبی قید استبداد ، تعصب جاهلانه بزی جدیت و خلوص نیت ایله اجتهاددن اوزاقلاشدیرمش ایدی . اسکیدن ، یعنی اولیادی

نادانینک دوام ایتدیکی اعصار مظلومهده وختی يك یقینلرده ، کچن دورده ، اساسات اسلامیه رجوع ایله تجدد و تعالی آرزو اولنور اولونماز قیاملر و وقوع بولوردی . ارکان استبداد صوفه لری قیشقیرتیر ، کورولتیلر چیقارارق ایشلری اورت باص ایدرلردی . عجباشمندی اولیله می ؟ پیری زاده صاحب منلا کبی شیخ الاسلاملر من قرن سعادتده کی اصول سیاستی تشریح ایله مشروطیتی بر بدعت اجنبیه دکل ، حکومت اسلامیه نك اساس قومی اولوق اوزره کوسترور و بونی ترکیه ، عربجه ، عجمجه بیاننامه لر ایله بتون عالم اسلامه نشر ایدیور . یکی قفالی ، حریت فکریه صاحبی خواجه لر من هر درلو مسائل فلسفیه بی مناقشه ایدیورلر . جبر و شدتله بر فکره قارشی کلنمیه جکی ، کور کورینه مخالفنک غلبه دیمک اولمیدنی آرتق بزم محیط علمیمزده آکلاشلمشدر . ایشته بوانتباهه استناداً ، تکرار ایدلم ، بوجلدی میدانه قویوروز .

اسلام سقوط ایدیور . بوجهنک عریض و عمیق تدقیق علمای اسلامك برنجی وظیفه سیدر . مادام که اسلامیت اتم شرایعدر ؛ آنک متزلزل اولماسی لازمدر . و مادام که اسلام انحطاطدهدر ؛ دیمک اولیور که اهل اسلام قواعد و اساسات اسلامیه دن اوزاقلاشمشدر . قضیه بدیهیدر . وغایت سادهدر . بو اسباب اندراسی دیگر جلدلر مزده وخصوصیه «اتحاد اسلام» ده خیلی آرادق . بر بر مطالعه ایتدک . فقط بزجه بونلرک لک مهملرندن بری ، شبهه سز ، قادین مسئله سیدر . قادینلری متکامل اولیان ملت متکامل بر ملت اوله ماز . قادین اسیر دکلدیر . نابالغ دائمی دکلدیر . مال متقوم دکلدیر . قوه فاطره آنی آرککک نظیر و شریکی ، شفیق و رفیق اولوق اوزره وجوده کتیرمشدر . اسلامیت ده آنی ، بالطبع ، اولیله جه تلقی ایتمشدر . ذاتاً عقل و منطق ، علم و عرفان ، تعالی و تکامل اوزرینه مستند بر دین قادین ماده سنی بشقه درلو آکلایه مازدی .

کور اوله جه سی استبداد و جهالت ! اسلام نقطه نظرندن قادینه بخش اولنان حقوقی کورمه مش ، مرضی حقیقی

طبیعتك مظهر صلاح اولمسنده آراملی یز . دیگر یوللر
چیقماز . ایشه بویله قادینلر ، قادینلیقه مفتخر و نصف
نسانك رولی نه اولدیغنی بیلر و حیثیتی مدرک بنات حوا
ایله ملتیزی بر ساحل سلامته ایصال ایده بیلیرز .

روحي سونمش ، وجودی قوتدن دوشمش ، ارادته
خلل گلش ، شخصیتی افلاس ایتش ، کوه زه ، دیدی
قودیحی ، تنبل ، جاهل ، قادینلردن آرتق الامان ! آرتق
قادینلرمزه بو قدر ظلم ایتیم . بزده آنلرک ایشلری ایله
اوغراشم . اسکی ترکرلر کی قادینی بر آلت تدوق ، بر
بازیجه هوسات اتخا ایتیم . قادین ، یالکزم مالک اولدیغی
حسن واطفای شهوت خصوصنده کی قابلیت ایچون یارادلا
مشدر . اگر او یله اولسه ایدی قوه فاطره اذیت ایدوبده
آنك باشنك ایچنه بر مقدار دماغ قویمازدی . مشتهیات
خصوصنده ارکک ایله قادینك فرقی یوقدر . بونلردن بری
منحصراً بو وظیفه ایچون خلق ایدلما مشدر . هر ایکسی ده ،
بو بابده ، برتک رولك نصفی ایفا ایله مکافدیر . حالبوکه
بز ظالم ارککلر ، اسکیدن بری ، قادینك بعض خصوصیت
احوالندن ، بشره خدمت ایچون دوچار اولدیغی کبهك
ولحوسه لق کی اعذاردن استفاده ایله آنی یالکزم امرمه
منقاد بر رفیق منزله سنه ایندیر مشر ، خیر ! قادینك تحریر
واعتاقی ، آنا رشی بی ، رذالتی موجب اولیه حق درجه ده
وتربیه ایله موازی کیمک اوزره اطلاقی لازمدر که بشر
نصف دیگرینی قزانسون ، حریتی استرداد ایتسون .

بوافکاری غرب پرستی کی هیچ برکوره نکه استاد
ایله یازمیورز . ذاتاً غربك نه قدر مخالفی اولدیغیزی
مؤلفات سائرهمزده اثبات ایتدک . خیر ! قادین حتی
غریبه تلقی ایدلایکنك پک فوقنده در . واقعا بشرک هر
ایکی نصفی قاعده مساوی ایهده ، ایجه دوشونلنجه
قادینك بدرجهیه قدر جمعیده فضله برحق اولدیغی تظاهر
ایدر . بشرک ادامه سنده ارکک قادین کی محتق ، حیاتی
تهلکهیه قویورمی ؟ بواصر ادامه ده ارکک تلذذدن بشقه
بر شی بیلیمور ؛ فقط قادین ، زواللی قادین ، بر آن

نبوی بی آکلما مش وقادینی فوق العاده پست بردر که یه
ایندیر مکه عالمی ، چوققلری ، جمعیتی و بالاضافه ملت
اسلامیه بی محوه یورومشدر .

اسلام ملتیرینک صعودی ایچون آنلرک یششمسی
لازمدر . ملتیری یشدیرن عیجا قادیندن بشقه بریشمیدر ؟
بوندن بشقه ، نفس الامرده ، قادینلر برکیت مهمله میدرلر ؟
آنلرده بر شخص انسانی تشکیل ایتیمورلری ؟ قادین ،
من کل الوجوه ، ارککک نظیریدر . بوکا بناء درکه شریعت
اسلامیه آنی وظائفده اولدیغی کی حقوقده ده ارککله
مساوی عد ایتشد . حالبوکه بزم ظلم اوزرینه مستند
عادتمز آنی عرفاً وفضولاً حجر ایدیور . بز قادینلرک
اعذار طبیعیه سندن استفاده ایله آنلری امرمه منقاد
ایدیورز ؛ نتیجه اولی اولقی اوزره قادین شخصیتی غائب
ایدیور . و نتیجه نهاییده ، برنصفی بویله جه محکوم سفلیت
اولونجه بشرده ضرر دیده اولیور ! قادینلرک محکومیتندن
اسکی قفالیرک کویا ایتدکلری مزیتلرده محو اولوب
کیدیور . تضییق دائماً عکس العمللر ، ارتجاعلر میدان کتیریر .
قادین کوردیکی جبر و تضییقندن طولایی دکل ، آلدینی تربیه ،
قوردینی محاکمه نتیجه سنده صاحب ناموس و فضیلت
اولمیدر . یوقسه قورقو و باصق سببیلله محافظه ایدیلن ناموس
وعفت ساخته بر ناموس وعفتدر ، جعلیدر ، فائده سزدر .
یدی قات کلید آلتنده ، حرم دائره لرنده ، حدود جمعیتك ،
هر درلو تربیه نك خارجنده بولنان حرم آغالیرینک
نظارتلری تحتنده اولدیغندن دکل حقیقتده ناموسك موجب
حیثیت برشی اولمسندن و جمعیت آنجق بویله محافظه قوام
ایده جکسندن برقادین ، بر قیز ناموسکار اولمیدر .

بوده صنعی تدابیر ایله اولماز . قادین علویت سجایابی ،
قادینلغنی درک ایتمی ، حیثیتی بیلیمی ایله بالذات ، بالفعل
کندی ناموسك نکهبانی اولمیدر . عکس حالده ، برقادین ،
هر فرصتن استفاده ایله ، طینتی ابراز ایدر . ملت و جمعیه
ایسه بونوع قادینلرک پک بیوک ضرری اولور . بز فکر
ناموسی ، شیعه عفتی خلقت ، مزاجک ، سجه نك ،

مناقشات حال حاضرده اسلامارك و تركرك تلقى* مسائلده
واصل رشد اولدقلرينه دلالت ايدر .

يكي كوي ۱۴ نيسان ۱۳۲۹

مهمل نوري

علاوه . — رفقامدن برى سلائيكلې فاطمه اجلال
خانمك « فلاكتدن عبرت » عنوانيله يوز صحيفهك بر اثر
يازوب نام عاجزانهمه اتحاف ايتديكني خبر . ويرمسييله
بالتدارك كتابي اوقودم . اسباب فلاكتمزدن باخدر .
Eilan ايله يازملىش كوزل ومطول برتقيدنامهدر . محرره سنى
تقدير وتيجيل ايدرم . مطالعايزده ذاتا پاك مصييدر .
قادينلرمزك ، بو صورته ، حرركات فكريه به كيرملىرى
استقبالمر حقهده برفال خير تلقى و بوندن طولايى بتون
ملتزمى تبرىك ايدرم .

ج . ن

كويولورمز ايچين

خيرلى ، دواملى ، حقيقى انقلابلر ، آنجاق كويولورلك
روح و وجدانلرنده متحصل يوكسلمهك نتيجه سى در .
هرملتك قوت زنده سنى بوچاليشقان ، صاف ، تندرست
طبقه تشكيل ايدر .

بو يوك بيز فلاكته دوشدك . اوروپا ولايتلرمز آلدن
كتيدى ؟ بو ولايتلرله برابر مادي و باخصوص معنوى
بير چوق خزانمزد كيتدى . بونكه برابر هر شيئمز
كيتمش دكلدر . چونكه اميدمز باقى در ، اوچ - آلمانيا ،
اللى بلچيقا بويوكلككنده اولان و ثروت واستعداد طبيعى
نقطه نظرلرندن بونلك هر ايكي سنك مجموعنه فائق
بولونان ممالكمز هنوز المزدهدر .

بو دعواى ارقام ايلهده تأييد ايديم :

آلمانياك مساحت سطحيه سى ۵۴۰,۰۰۰ كيلومتره
مربى در ؛ مجموع نفوسى اليوم ۶۵,۰۰۰,۰۰۰ [آلتش

تذوقك فرداسنده نه لره اوغرامپور ؟ بوفدا كارلغه ، بو
انسانيتكارلغه مقابل بزظلمه نه يايپورز ، خصوصيله اجدادمز
نه لريايپورلردى ؟ جسيم ، كاربان سرايلره مشابه حرملرده
قادينلرى تسكين مشتهيات ايچون اعداد اولونمش برسورو
كبي حبس ايدبورلر ، آنلك روحى ، عقلنى ، عرفاتى
تام معناسيله خادم ايدبورلر ويان كلوب صفالرينه باقيبورلر .
دى . اسلاميت قادينلرك بو دركه بستى به هبوطلرينه
مساعد دكلدر . قادينلرده ارككلر كبي مكلفيندندرلر .
مقصد نبوى اوزمان خطه حجازيهده قادين عليهنده روا
كوريلان اعتسافاته بر نهات ويرمكدى . نظر شرعهده قادين
هيچ بروقت منزله اسارنده دكلدر . اكر اويله اولسه ،
قادين ارلكك استمتاعى ايچون تهته ايدلىش بر مخلوقدن
بشقه برشيء اولماق اوزره تلقى ايدلسه ايدى اسلاميتهده
بو كون بشقه احكام كوزهك ايدك . نته كيم بعض اقوام
ابتدائيهك شرايعنده بوكا دائر مهم احكام وار : قادين
ارلكك ماليدر . آنى آليز . صاتار . آندن استفاده ايدر .
بشقه سنه اعاره ، اجاره ، اعانه ، هبه ايدر ... خير !
شريعت احمديه ي اسناداتدن تنزيه ايله تيجيل ايدم . احكام
اسلاميه موجبنجه قادين ، شمديكى موقعنده بولونهماز .
قادينك پايه سى البته شمديكندن بلنددر .

اسلامارك و تركرك يالكز قورتولملى دكل ، هر درلو
تعاليلى قادينلرينك ترفيع سويه سنه وابسته در . دنياده
ارككلرى ايلرى اولوبده قادينلرى كرى بولنان هيچ
برملت يوقدر . اساسلى برمدنيت آنجق ذوالجهتين اوله بيلير .
تركلى وعلى العموم اسلاملى اصعاد ايتك ايتيور
ايسهك عملياته يالكز اردودن ، دونمادن باشلاماملى يز .
حتى ترقيا ته مكتبلردن بيله بداء ايتك طوغرى دكلدر .
هر شيدن اول قادينلرمزى اصلاح ايتملى زكه آنلرده
چوجقلىرى ، چوجقلمده بيودكمرنده دولت و ملتى اصلاح
ايتسونلر . بر بنا ياييله جنى وقت چايدن باشلانماز . اول
تمل قازيلير . قادين منباى بشرك ركن ركنيدر . اميد
ايدرم رساله م اخوان كرامك مظهر مناقشه سى اولور و بو